

Znaczenie miejscowych glikokortykosteroidów we współczesnym leczeniu dermatologicznym. Część 2

The importance of local glucocorticoids in the modern dermatological treatment. Part 2

Andrzej Kazimierz Jaworek¹, Adam Zalewski², Anna Wojas-Pelc¹

¹Katedra i Klinika Dermatologii, Uniwersytet Jagielloński, *Collegium Medicum*

²Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze Dermatologii, Uniwersytet Jagielloński, *Collegium Medicum*

Streszczenie

Terapia miejscowymi glikokortykosteroidami (mGKS), pomimo ogromnej roli, jaką odgrywa we współczesnej dermatologii, niesie za sobą również szereg działań niepożądanych, zarówno lokalnych, jak i ogólnoustrojowych. Nie tylko właściwy dobór preparatu, siły jego działania oraz ilości są istotnymi czynnikami wpływającymi na sukces procesu leczenia. Ważne jest również zrozumienie przez pacjentów danych im wskazówek i instrukcji. Odpowiednia współpraca lekarza z chorym może minimalizować ryzyko pojawienia się działań niepożądanych terapii. W artykule przedstawiono zalecenia dotyczące ilości stosowania mGKS na skórę (jednostka opuszki palca), z uwzględnieniem przedziału wiekowego oraz okolicy anatomicznej. Artykuł przedstawia także aktualnie opisywane w literaturze działania niepożądane (miejscowe, systemowe), biorąc pod uwagę patomechanizm ich powstawania, częstość ich występowania w populacji pediatrycznej. W artykule zawarto również wskazówki dotyczące stosowania miejscowych glikokortykoidów w sposób optymalny, celem uzyskania najbardziej satysfakcjonującego efektu klinicznego. (*Farm Współ 2018; 11: 220-230*)

Słowa kluczowe: miejscowe glikokortykosteroidy, jednostka opuszki palca, objawy niepożądane, uzależnienie, przeciwwskazania, wskazówki terapeutyczne

Abstract

Despite the tremendous role played by topical steroid therapy in modern dermatology, it is also associated with the risk of adverse effects, both local and systemic. The proper choice of preparation, its potency and quantity are not the only important factors that affect the successful therapeutic process. Other crucial things include patients understanding all guidance and instructions given by their doctors. Appropriate doctor-patient cooperation can minimize the risk of adverse effects' appearance. The article describes recommendations concerning the use of suitable quantity of topical steroids (FPU- fingertip unit), also referring to the age range and body area. The authors presented currently depicted adverse effects of topical steroids, trying to characterise pathomechanisms of their development. Reports involving the occurrence in the pediatric population were also quoted. Great emphasis was placed on post-steroid skin atrophy, topical steroid addiction and cross-reactivity. The article comprises some practical guidelines for the use of topical steroids in the optimal way in order to obtain the most satisfying clinical effect. (*Farm Współ 2018; 11: 220-230*)

Keywords: topical glucocorticoids, fingertip unit, topical steroids adverse effects, topical steroid addiction, contraindications, therapeutic indications